

Sygn. akt I CSK 4206/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa [...] Banku [...] spółki akcyjnej w W.
przeciwko D. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 25 listopada 2021 r., sygn. akt I AGa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany D. G. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 25 listopada 2021 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w B. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne: Czy w świetle art. 76 Konstytucji RP możliwe jest uznanie za konsumenta osoby fizycznej prowadzącą działalność gospodarczą, która w ramach tej działalności zawiera z bankiem umowę o kredyt na cele niezwiązane bezpośrednio z prowadzoną (i ujawnioną w rejestrze) działalnością gospodarczą?

Ponadto skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z uwagi na rażące naruszenie art. 76 Konstytucji RP przez nieodniesienie się do jego treści w uzasadnieniu wyroku oraz brak zastosowania art. 353¹ k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Z uzasadnienia drugiej przesłanki kasacyjnej nie wynika, aby w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego istniały w orzecznictwie lub doktrynie wątpliwości ani możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne. Co więcej skarżący przytacza w skardze liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, prezentujące w odniesieniu do sformułowanego zagadnienia prawnego jednolite stanowisko. Tytułem przykładu można wskazać wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2021 r., I NSNc 405/21, w którym stwierdza się, że pojęcie „konsument” użyte w art. 76 Konstytucji RP ma charakter autonomiczny i nie może być rozumiane wyłącznie w znaczeniu cywilnoprawnym. Wyrażona w nim norma zapewnia ochronę „wszelkim podmiotom, w szczególności osobom fizycznym” mającym słabszą pozycję wobec profesjonalnego podmiotu. Natomiast, pojęcie „konsument” na gruncie art. 22¹ k.c. ma węższe znaczenie, ponieważ dotyczy wyłącznie osób fizycznych dokonujących czynności prawnej z przedsiębiorcą, niezwiązanej bezpośrednio z jego działalnością gospodarczą lub zawodową (zob. też wyroki Sądu Najwyższego: z 2 czerwca 2021 r., I NSNc 178/20; z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20; z 28 lipca 2021 r., I NSNc 179/20). Ponadto w wyroku z 18 września

2019 r., IV CSK 334/18, Sąd Najwyższy, uwzględniając także wcześniejsze orzecznictwo wyjaśnił, że nie może być uważana za konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. osoba fizyczna, która w określonych stosunkach umownych z bankiem jest w istocie przedsiębiorcą, zawodowcem, profesjonalistą, albowiem w ten sposób dochodzi do swoistego „zamazywania” różnic między konsumentem, a nie-konsumentem. Nie jest w takiej sytuacji wyłączone niebezpieczeństwo manipulowania przez kontrahentów banków będących osobami fizycznymi, twierdzeniami o przysługującym im statusie konsumenta i związaną z tym ochroną prawną, w zależności od powodzenia lub niepowodzenia finansowego określonych transakcji. Może to bowiem doprowadzić do powstania stanu niepewności co do charakteru wynikających z tego rodzaju umów.

Skarżący nie wykazał również, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

W skardze brak jest wyводу przekonującego o oczywistej zasadności skargi. Skarżący w tym zakresie formułuje jedno zdanie (k. 13 skargi kasacyjnej), odwołujące się w swej treści do uzasadnienia pierwszej przesłanki kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest jednak oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Ponadto, w ramach czwartej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powinien przedstawić wywód odnoszący się do naruszenia konkretnych przepisów. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest natomiast odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń. Wniosek ten podlega analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, mimo że argumenty mogą być podobne (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19).

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebą wykładni przepisów jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.